

Péče o mokřady v Rančířovském Okrouhlíku

Autoři:

Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině, o.s. Mokřady - ochrana a management

Lokalita:

Rančířovský Okrouhlík, okres Jihlava

Období sledování:

2006 - 2013

Souhrn:

Lokalita se nachází cca 4 km jihozápadně od centra města Jihlavy. Je součástí bývalého vojenského výcvikového prostoru Pístov. Jedná se o silně podmáčenou nivu drobného vodního toku nad rybníkem Rančířovský Okrouhlík. Dříve byl management prováděn pod záštitou Pobočky České ornitologické společnosti na Vysočině, od roku 2012 probíhá pod hlavičkou sdružení Mokřady-ochrana a management. Lokalita zahrnuje Rančířovský Okrouhlík, malý zanikající rybníček severně od Okrouhlíku, mokřady v nivě bezejmenného potoka a prostor bývalé čistírny odpadních vod s vodními nádržemi. Extenzivně využívaný Rančířovský Okrouhlík má bohatě vyvinuté a pestré litorální pásmo a zrašelinělé okraje. Ve zhlaví rybníka a dále proti proudu se nacházejí cenné mokřadní louky s výskytem vzácnějších rostlin – např. vachta trojlistá, prstnatec májový, suchopýr úzkolistý a starček potoční. Pozemky v nivě potoka jsou dlouhodobě neudržované, proto část luk zarostla náletovými porosty dřevin (olše, vrby). V letech 2009 - 2012 bylo prováděno ruční i strojové hloubení tůní, vyřezávání náletu dřevin a ruční kosení luk. Lokalita je významná mj. pro některé vzácnější druhy obojživelníků a vodní hmyz i mokřadní rostliny. Uvedenými zásahy došlo ke zlepšení přírodního prostředí a ke zlepšení podmínek pro zachování životaschopných populací cílových druhů živočichů a rostlin.

Metodika:

Lokalita zahrnuje Rančířovský Okrouhlík, malý zanikající rybníček severně od Okrouhlíku, mokřady v nivě bezejmenného potoka a prostor bývalé čistírny odpadních vod s vodními nádržemi. Extenzivně využívaný Rančířovský Okrouhlík má bohatě vyvinuté a pestré litorální pásmo a zrašelinělé okraje. Ve zhlaví rybníka a dále proti proudu se nacházejí cenné mokřadní louky s výskytem vzácnějších rostlin – např. vachta trojlistá, prstnatec májový, suchopýr úzkolistý a straček potoční. Pozemky v nivě potoka jsou dlouhodobě neudržované, proto část luk zarostla náletovými porosty dřevin (olše, vrby).

V letech 2006 - 2008 byly prováděny inventarizační průzkumy.

V roce 2009 došlo k získání souhlasu se záměry sdružení od správce státních pozemků Pozemkového fondu ČR se sídlem v Jihlavě. Bylo zahájeno kosení vybraných partií a likvidace náletových dřevin na ploše cca 1000 m². Opatření bylo finančně podpořeno z Ekologického fondu Magistrátu města Jihlavy. Rovněž došlo k ručnímu vybudování tří drobných vodních nádrží o celkové ploše 30 m² a k vybudování odvodňovací stružky v délce cca 70 m. Všechna opatření byla finančně podpořena z Ekologického fondu Magistrátu města Jihlavy.

V roce 2010 došlo ke kosení vybraných partií na ploše 1400 m² a ručnímu vybudování tří tůní o celkové ploše 45 m². Obě opatření byla finančně podpořena z Programu péče o krajinu Ministerstva životního prostředí. Rovněž došlo k vypracování inventarizačních průzkumů Rančířovského Okrouhlíku. Průzkum byl finančně podpořen programem Ochrana biodiverzity Českého svazu ochránců přírody financovaným Ministerstvem životního prostředí.

V roce 2011 bylo prováděno ruční kosení podmáčených luk na celkové ploše 2 760 m². Provedena byla jedna seč na přelomu července a srpna, pokosená hmota byla uložena na degradovaná místa k okraji smrkového lesa. Dále byly provedeny prořezávky a kácení náletových dřevin na celkové ploše 1 440 m². Dřevní hmota byla uložena na hromady na degradovaná místa. Rovněž došlo k ručnímu vyhloubení 9 menších mělkých tůní o velikostech 10 (3x), 15 (3x), 20 (1x) a 25 (2x) m² a ručnímu vyhloubení dvou mělkých odtokových stružek (na hloubku rýče) v celkové délce 55 m.

V roce 2012 byly ručně koseny podmáčené louky na celkové ploše 2 890 m² (1 300 + 190 + 1 400

m2) s provedením dvou sečí v červnu a září a s uložením pokosené hmoty na degradovaná místa, aby mohla sloužit jako zimoviště pro plazy. Prořezávky a kácení náletových dřevin (keřové vrby) bylo provedeno na celkové ploše 1 065 m² s uložením dřevní hmoty v hromadách na degradovaná místa, aby mohla sloužit jako zimoviště. Strojně byly vyhloubeny 4 tůně o velikostech 90, 60, 50 a 30 m² s průměrnou hloubkou 40 - 60 cm, max. hloubka 70 -100 cm, celkový objem vykopané zeminy 121 m³ a její rozhrnutí v degradovaných místech v blízkosti tůní.

Výsledky:

Z obojživelníků je nejvýznamnější výskyt kuňky obecné a skokana ostronosého, kteří jsou na Vysočině vzácní. Kuňka se vyskytuje ve slabé populaci, u skokana ostronosého dochází k úspěšnému rozmnožování a populace je početnější (nejméně vyšší desítky jedinců). Rovněž se vyskytuje vzácnější blatnice skvrnitá ve středně silné populaci.

Jedná se o mimořádně zajímavou lokalitu z pohledu vážek. Výskyt více než 20 druhů na jedné lokalitě je v podmínkách Českomoravské vysočiny nadprůměrný. Navíc byly zjištěny některé regionálně významné a ohrožené druhy jako *Aeshna isosceles*, *Coenagrion hastulatum* nebo *Lestes dryas*. Populace většiny druhů jsou navíc velmi početné a mohou tak sloužit jako zdrojové pro celou oblast.

Z vodních brouků byl zjištěn jeden ohrožený druh a to *Dytiscus circumcinctus*. Z faunistického hlediska je však významný také nález druhu *Agabus unguicularis*, který patří na území Moravy k poměrně vzácným druhům.

Zajímavý je dále výskyt 9 druhů rákosníčků, což je opět na Českomoravské vysočině neobvykle vysoký počet. Prve slabé edevším početné populace ohrožených druhů *Donacia cinerea* a *D. versicolorea* jsou z ochrannářského hlediska významné.

Diskuze:

Rybník Rančířovský Okrouhlík je v současnosti extenzivně rybářsky využíván, což je vyhovující a mělo by to tak zůstat i do budoucna. Management mokřadních luk nad rybníkem Ranč. Okrouhlík byl zahájen v roce 2009 a

sestavá z kosení některých částí luk, prořezávek dřevin, obnovy a budování tůní. Z pohledu obojživelníků a plazů se zdá být tento management optimální (obsazování většiny nových tůní mladými skokany krátkonohými a zvýšený výskyt ještěrek živorodých na obhospodařovaných loukách je toho důkazem). Rovněž vodní hmyz profituje z realizovaných zásahů.

Závěr:

V letech 2009 - 2012 bylo prováděno ruční i strojové hloubení tůní, vyřezávání náletu dřevin a ruční kosení luk. Lokalita je významná mj. pro některé vzácnější druhy obojživelníků a vodní hmyz i mokřadní rostliny. Uvedenými zásahy došlo ke zlepšení přírodního prostředí a ke zlepšení podmínek pro zachování životaschopných populací cílových druhů živočichů a rostlin.

Grafické přílohy: [2011.jpg](#) [1]

 [2012.jpg](#) [2]

 [2006_1.jpg](#) [3]

 [2006_2.jpg](#) [4]

 [2009_1.jpg](#) [5]

 [2009_2.jpg](#) [6]

 [2010_1.jpg](#) [7]

 [2010_2.jpg](#) [8]

 [2011_1.jpg](#) [9]

Zadal: Jiří Pokorný

URL zdroje: <https://forumochranyprirody.cz/pece-o-mokrady-v-rancirovskem-okrouhliku>

Odkazy:

- [1] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2011.jpg>
- [2] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2012_0.jpg
- [3] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2006_1.jpg
- [4] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2006_2.jpg
- [5] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2009_1.jpg
- [6] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2009_2.jpg
- [7] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2010_1.jpg
- [8] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2010_2.jpg
- [9] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/2011_1.jpg